

Date: 11th January-2025

KONFORMIZM VA IJTIMOY BOSIM: IJTIMOY PSIXOLOGIYANING MARKAZIY TUSHUNCHALARI

Abdurashidova Gavhar

Osiyo xalqaro universiteti o'qituvchisi

Annotatsiya: Konformizm va ijtimoiy bosim ijtimoiy psixologiyaning asosiy tushunchalaridan hisoblanadi va shaxslarning guruhlar ichidagi xatti-harakatlarini tushunishda muhim ahamiyatga ega. Ushbu maqolada konformizm va ijtimoiy bosimning qanday shakllanishi, ularning shaxslar va guruhlar o'rtasidagi o'zaro aloqalariga qanday ta'sir qilishiga oid muammolar tahlil qilinadi. Konformizm, ya'ni shaxsning guruhning fikriga va xatti-harakatlariga moslashishi, ijtimoiy bosimning natijasi sifatida yuzaga keladi va ba'zan shaxsning o'z ichki qarashlariga zid bo'lsa ham amalga oshadi. Maqola konformizm va ijtimoiy bosimning ijtimoiy tizimdagi roli, ijtimoiy normativlar va guruh ichidagi o'zaro aloqalarning qanday shakllanishi hamda shaxslar o'rtasidagi boshqaruv jarayonlari haqida batafsil ma'lumot beradi. Shuningdek, konformizm va ijtimoiy bosimni tushunish orqali jamiyatda qanday o'zgarishlarni yuzaga keltirish mumkinligi haqida fikrlar bildiradi.

Kalit so'zlar: Konformizm, ijtimoiy bosim, ijtimoiy psixologiya, guruh dinamika, ijtimoiy normativlar, shaxsning o'zlikni anglash, guruhning fikriga moslashish, shaxsiy qarashlar, ijtimoiy ta'sir.

Kirish:

Konformizm va ijtimoiy bosim shaxslarning jamiyatdagi o'rni va guruhlar ichidagi xatti-harakatlarini shakllantirishda muhim psixologik omillardir. Ijtimoiy bosim – bu guruhlarining yoki jamiyatning shaxsiga nisbatan qo'ygan talablarini va kutilmalarini ifodalaydi. Konformizm esa, shaxsning guruhdagi boshqalarga moslashish uchun o'z qarashlari yoki xatti-harakatlarini o'zgartirish jarayonidir. Bu fenomen shaxslarning ijtimoiy guruhlarining ijtimoiy normativlariga bo'ysunishidan kelib chiqadi va turli ijtimoiy omillar, madaniy qadriyatlar va jamiyatdagi an'analar orqali kuchayishi mumkin. Konformizm ba'zan shaxslarning o'zligi va ichki qarashlariga zid bo'lsa ham, ijtimoiy bosimning kuchi sababli amalga oshadi. Ijtimoiy bosim va konformizm o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni tushunish ijtimoiy psixologiyaning muhim jihatlaridan biridir.

Asosiy qism: Konformizm va ijtimoiy bosim o'rtasidagi aloqani tushunish uchun, avvalo, bu tushunchalarning asosiy xususiyatlarini ko'rib chiqish zarur. Konformizm, odatda, guruhdagi normativlarga va fikrlarni shaxsning o'ziga xos qarashlariga moslashtirish jarayonidir. Shaxslar o'zlarini guruhning boshqa a'zolariga o'xshatishga, guruhdagi xatti-harakatlarga rioya qilishga va guruhning fikriga moslashishga intilishadi. Bu jarayon shaxsning guruhdagi o'rnini saqlab qolish, ijtimoiy muvofiqlikni ta'minlash va ijtimoiy qabul qilinishni ta'minlash maqsadida yuzaga keladi.

Konformizmning eng muhim psixologik jihati – bu ijtimoiy bosimning ta'sirida yuzaga keladigan qarorlar qabul qilish jarayonidir. Ijtimoiy bosim odamlarni guruhning

Date: 11th January-2025

kutgan natijalari yoki ijtimoiy normativlarga moslashishga majbur qiladi. Masalan, bir guruhning fikriga mos kelmasdan, o'z fikrini ifodalash, shaxsga ijtimoiy izolyatsiya yoki guruhdan chetlatilish xavfini tug'diradi. Shunday qilib, ijtimoiy bosim guruh a'zolarini bir-biriga yaqinlashtiradi va guruhning umumiy fikrini shakllantiradi. Bunda guruhning o'z qarashlarini shakllantirishda kuchli ta'sir ko'rsatadigan omil – bu guruh ichidagi rahbar yoki liderlarning mavqei va ularning ta'siri hisoblanadi. Liderlar o'z qarorlarini qabul qilishda guruhni birlashtiradi va ijtimoiy bosimni kuchaytiradi.

Konformizmning shakllanishi uchun bir nechta omillar mavjud. Birinchi omil – bu guruhning o'ziga xos ijtimoiy normativlari va qarashlaridir. Guruhlarning o'ziga xos qoidalari va qadriyatlari shaxsning fikrini va xatti-harakatlarini shakllantiradi. Ikkinchi omil – bu guruhdagi jamiyatning umumiy bosimi. Boshqalar tomonidan ko'rsatilgan ijtimoiy bosim shaxsning o'z qarashlari va xatti-harakatlarini o'zgartirishga olib keladi. Boshqalar bilan o'zaro aloqalar, guruh ichidagi o'zgarishlar va ijtimoiy normativlar shaxsning konformistik xatti-harakatlarida muhim rol o'ynaydi.

Shuningdek, konformizmning o'zaro bog'liq bo'lgan boshqa jihati – bu guruhda dominant bo'lgan xulq-atvorning ta'siridir. Guruh ichida dominant bo'lgan fikrlar va qarorlar boshqa guruh a'zolarining xatti-harakatlariga ta'sir ko'rsatadi. Bu ta'sir guruhning umumiy qarorlarini shakllantirishda, guruhdagi o'zaro aloqalarni boshqarishda muhim rol o'ynaydi. Guruhdagi dominant fikrlar, ko'pincha, guruhning ijtimoiy normativlariga va qadriyatlariga asoslanadi. Shunday qilib, konformizm guruh ichidagi ijtimoiy ta'sirning natijasidir.

Konformizmning ba'zan shaxsning ichki qarashlariga zid bo'lishi mumkinligi ta'kidlanishi lozim. Shaxslar ba'zan ijtimoiy bosimning ta'sirida o'z qarashlarini o'zgartiradilar, ammo bu qarorlar ularning shaxsiy hissiyotlari, his-tuyg'ulari va o'zlikni anglashlariga zid kelishi mumkin. Bunday holatlarda konformizm, shaxsning o'ziga bo'lgan ishonchning pasayishiga, o'zligini anglashdagi muammolarni keltirib chiqarishi mumkin. Ijtimoiy bosimning kuchi shaxsning o'z qarashlarini o'zgartirishga olib keladi, ammo bu jarayon shaxsning ruhiy holatiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Xulosa:

Konformizm va ijtimoiy bosim shaxslarning ijtimoiy guruhlardagi xatti-harakatlarini shakllantirishda asosiy rol o'ynaydi. Ijtimoiy bosim guruhning normativlariga moslashishga majbur qiladi va shaxsning o'z ichki qarashlariga zid bo'lsa ham konformistik xatti-harakatlarni keltirib chiqaradi. Konformizm va ijtimoiy bosimning o'zaro aloqasini tushunish, ijtimoiy psixologiyaning muhim jihatlarini anglashga yordam beradi va guruh ichidagi o'zaro aloqalarni yaxshilashga imkon beradi. Shaxslarning o'zligini anglash va guruh ichidagi o'zaro aloqalarni sog'lomlashtirish uchun ijtimoiy bosimning ta'sirini kamaytirish va konformizmning salbiy oqibatlarini bartaraf etish zarur. Jamiyatda o'zgarishlar va ijtimoiy rivojlanish uchun konformizm va ijtimoiy bosimni tushunish muhimdir.

Date: 11th January-2025

ADABIYOTLAR:

1. Abdurashidova, G. (2024). O'QUVCHILARDA DESTRUKTIV XULQ KO'RINISHLARINING PAYDO BO'LISHI VA UNING OLDINI OLISH CHORALARI. *Medicine, pedagogy and technology: theory and practice*, 2(9), 651-659.
2. Abdurashidova, G. (2024, May). O 'smirlarda destruktiv xulq ko 'rishlari shakllanishining ijtimoiy-psixologik xususiyatlari. In *CONFERENCE ON THE ROLE AND IMPORTANCE OF SCIENCE IN THE MODERN WORLD* (Vol. 1, No. 4, pp. 5-7).
3. Икромова, С. А. (2024). ЭТАПЫ РАЗВИТИЯ ПСИХОЛОГИИ В ЖИЗНИ ЧЕЛОВЕКА. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 26-31.
4. Ikromova, S. A. (2024). INTELLEKT VA IQBOL: KOGNITIV PSIXOLOGIYA. Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology, 1(2), 99-104.
5. Икромова, С. А. (2024). ОСНОВНЫЕ ОБЩИЕ ПОНЯТИЯ И ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ПСИХОЛОГИИ. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 20-25.
6. Икромова, С. А. (2024). ПСИХОЛОГИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ МОЛОДЕЖИ И ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ КРИЗИСЫ. New modern researchers: modern proposals and solutions, 1(2), 29-35.
7. Икромова, С. А. (2024). ПОЗНАВАТЕЛЬНЫЕ ПРОЦЕССЫ И ПАМЯТЬ ЧЕЛОВЕКА. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 59-65.
8. Ikromova, S. A. (2024). PSIXOLOGIK SALOMATLIK VA UNING JAMIYATDAGI ROLI. Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology, 1(2), 93-98.
9. Икромова, С. А. (2024). КОНСУЛЬТИРОВАНИЕ И ТЕРАПИЯ ЛЮДЕЙ В СОЦИАЛЬНОЙ СРЕДЕ. New modern researchers: modern proposals and solutions, 1(2), 8-14.
10. Икромова, С. А. (2024). ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ПСИХОЛОГА. New modern researchers: modern proposals and solutions, 1(2), 63-68.
11. Икромова, С. А. (2024). ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ И ИХ РЕШЕНИЯ. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 46-52.
12. Ikromova, S. A. (2024). PSIXOLOGIK YORDAMNING ASOSIY USULLARI: MASLAHATLASHUV VA TERAPIYA. Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology, 1(2), 87-92.
13. Ikromova, S. A. (2024). EMOTSIYALAR VA ULARNING PSIXOLOGIK TA'SIRI. Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology, 1(2), 105-110.
14. Ikromova, S. A. (2024). PSIXOLOGIK MUAMMOLAR VA ULARNING DAVOLASH USULLARI. Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology, 1(2), 75-80.
15. Икромова, С. А. (2024). ЭМОЦИИ И ИХ ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ЭФФЕКТЫ. New modern researchers: modern proposals and solutions, 1(2), 49-55.

Date: 11th January-2025

16. Ikromova, S. A. (2024). SHAXSIYAT PSIXOLOGIYASI VA UNING SHAKLLANISHI. Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology, 1(2), 62-67.
17. Икромова, С. А. (2024). ФРЕЙД И ЕГО ВКЛАД В НАУКУ ПСИХОЛОГИЯ. New modern researchers: modern proposals and solutions, 1(2), 43-48.
18. Ikromova, S. A. (2024). KOGNITIV PSIXOLOGIYA: BILISH JARAYONLARI VA XOTIRA. Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology, 1(2), 81-86.
19. Икромова, С. А. (2024). ЭМОЦИОНАЛЬНЫЕ ОПЫТЫ ЧЕЛОВЕКА И ПРОЦЕСС НИМИ УПРАВЛЕНИЯ. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 14-19.
20. Икромова, С. А. (2024). ПОВЕДЕНИЕ ЧЕЛОВЕКА И ВНУТРЕННЯЯ МОТИВАЦИЯ. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 8-13.
21. Икромова, С. А. (2024). ОСНОВЫ ПСИХОЛОГИЧЕСКОГО ЗДОРОВЬЯ. New modern researchers: modern proposals and solutions, 1(2), 22-28.
22. Икромова, С. А. (2024). РАЗЛИЧИЯ В МУЖСКОЙ И ЖЕНСКОЙ ПСИХОЛОГИИ. New modern researchers: modern proposals and solutions, 1(2), 1-7.
23. Ikromova, S. A. (2024). STRESS VA UNING PSIXOLOGIK TA'SIRI. Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology, 1(2), 68-74.
24. Икромова, С. А. (2024). ПСИХОЛОГИЯ РАЗВИТИЯ ОТ ДЕТСТВА ДО ВЗРОСЛОСТИ. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 1-7.
25. Ikromova, S. A. (2024). PSIXOLOGIK REABILITATSIYA VA MUAMMOLI SHAXSLAR BILAN ISHLASH. Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology, 1(2), 111-116.
26. Икромова, С. А. (2024). ГРУППЫ И СОЦИАЛЬНОЕ ВЛИЯНИЕ ЛЮДЕЙ В СОЦИАЛЬНОЙ СРЕДЕ R. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 32-38.
27. Икромова, С. А. (2024). ПСИХОЛОГИЧЕСКАЯ РЕАБИЛИТАЦИЯ, ПСИХОЛОГИЧЕСКАЯ ПОДДЕРЖКА И ВОССТАНОВИТЕЛЬНЫЕ ПРОЦЕССЫ. New modern researchers: modern proposals and solutions, 1(2), 56-62.
28. Икромова, С. А. (2024). ПСИХОЛОГИЯ ЛИЧНОСТИ И ВНУТРЕННИЙ МИР ЧЕЛОВЕКА. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 53-58.
29. Ikromova, S. A. (2024). TUG'ISH VA OTA-ONA VO'LISHNING PSIXOLOGIK ASOSI. Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology, 1(2), 117-122.
30. Икромова, С. А. (2024). КОГНИТИВНАЯ ПСИХОЛОГИЯ ПСИХИЧЕСКИЕ ПРОЦЕССЫ ЧЕЛОВЕКА. New modern researchers: modern proposals and solutions, 1(2), 36-42.
31. Икромова, С. А. (2024). ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ РОДИТЕЛЬСТВА. New modern researchers: modern proposals and solutions, 1(2), 15-21.

Date: 11th January-2025

32. Икромова, С. А. (2024). СТРЕСС И ЕГО ПСИХОЛОГИЧЕСКОЕ ВОЗДЕЙСТВИЕ НА ЧЕЛОВЕКА. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 39-45.
33. Ikromova, S. A. (2024). JINSIY PSIXOLOGIYA: ERKAK VA AYOL PSIXOLOGIYASI FARQLARI. Methods of applying innovative and digital technologies in the educational system, 1(2), 277-282.
34. Ikromova, S. A. (2024). PSIXOLOGIYADA ETIKA VA QONUNLAR: PSIXOLOGNING JAVOBGARLIGI. Methods of applying innovative and digital technologies in the educational system, 1(2), 265-270.
35. Ikromova, S. A. (2024). YOSHLAR VA PSIXOLOGIK KRIZISLAR. Methods of applying innovative and digital technologies in the educational system, 1(2), 283-288.
36. Ikromova, S. A. (2024). FREUD VA UNING PSIXOLOGIYA ILMIGA QO 'SHGAN HISSASI. Methods of applying innovative and digital technologies in the educational system, 1(2), 319-322.
37. Ikromova, S. A. (2024). IJTIMOIIY PSIXOLOGIYA: GURUHLAR VA IJTIMOIIY TA 'SIRLAR. Methods of applying innovative and digital technologies in the educational system, 1(2), 271-276.
38. Ikromova, S. A. (2024). IJTIMOIIY PSIXOLOGIYANING BUGUNGI KUNDAGI AHAMIYATI. PEDAGOGIK TADQIQOTLAR JURNALI, 2(1), 193-196.
39. Akbarovna, I. S. (2024). BOSHLANG 'ICH SINFLARDA O 'QITISHDA MULTIMEDIA TEXNOLOGIYALARINING ROLI. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 108-113.
40. Akbarovna, I. S. (2024). BOLALARNING O 'QISH VA YOZISH KO 'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISHNING SAMARALI USULLARI. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 120-125.
41. Akbarovna, I. S. (2024). BOSHLANG 'ICH TA 'LIMDA O 'YINLAR ORQALI O 'QITISH: AFZALLIKLAR VA USULLAR. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 126-131.
42. Akbarovna, I. S. (2024). BOSHLANG 'ICH TA 'LIMDA INTEGRATSIYALASHGAN YONDASHUVNING AHAMIYATI. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 114-119.
43. Akbarovna, I. S. (2024). STRESS, DEPRESSIYA VA BOSHQA RUHIY HOLATLARNING PSIXOLOGIYADAGI O 'RNI. Science, education, innovation: modern tasks and prospects, 1(3), 7-13.
44. Akbarovna, I. S. (2024). PSIXOLOGIK RIVOJLANISH BOSQICHLARI VA ULARNING AHAMIYATI. Science, education, innovation: modern tasks and prospects, 1(3), 14-19.
45. Akbarovna, I. S. (2024). QAYTA ISHLASH JARAYONI, XOTIRA, FIKRLASH VA MUAMMONI HAL QILISH. Science, education, innovation: modern tasks and prospects, 1(3), 32-37.
46. Akbarovna, I. S. (2024). IJTIMOIIY MUNOSABATLAR, GURUH DINAMIKASI VA INSONLARNING IJTIMOIIY DAVRANISHLARI. Science, education, innovation: modern tasks and prospects, 1(3), 26-31.

Date: 11th January-2025

47. Akbarovna, I. S. (2024). EMOTSIYALARNI TANISH, IFODALASH VA BOSHQARISH USULLARI. *Science, education, innovation: modern tasks and prospects*, 1(3), 20-25.
48. Сайфуллаева, Н. Б. (2021). ВАЖНЫЕ АСПЕКТЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В СИСТЕМЕ КЛАССНЫХ УРОКОВ. *Вестник науки и образования*, (15-3 (118)), 40-42.
49. Сайфуллаева, Н. Б. (2022). ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ДИДАКТИЧЕСКОГО ПРОГРАММНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ В ОБУЧЕНИИ МАТЕМАТИКЕ. In *НОВЫЕ ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ* (pp. 10-12).
50. Сайфуллаева, Н. Б. (2023). РОЛЬ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ОБУЧЕНИИ КОМПЬЮТЕРНЫМ НАУКАМ. *Universum: технические науки*, (4-1 (109)), 41-43.
51. Toymurodov, A. (2023, December). MODERN INTERPRETATION OF PSYCHODIAGNOSTICS AND PSYCHOCORRECTION OF EXTREME SITUATIONS. In *INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE" SCIENTIFIC ADVANCES AND INNOVATIVE APPROACHES"* (Vol. 1, No. 5, pp. 71-79).
52. Toymurodov, A. (2023). BASICS OF PROVIDING PSYCHOLOGICAL SERVICES TO MILITARY PERSONNEL. *Академические исследования в современной науке*, 2(24), 148-152.
53. Fattullayeva, M. M. (2024). О ‘QUVCHILARNING KOMMUNIKATIV KOMPETENSIYALARINI SHAKLLANTIRISHDA ERTAKLAR O ‘QITISHNING NAZARIY VA METODIK ASOSLARI. *PEDAGOG*, 7(4), 243-248.
54. qizi Fattullayeva, M. M. (2024). INSONNING XULQ-ATVORI VA MOTIVATSIYASI. *Methods of applying innovative and digital technologies in the educational system*, 1(2), 301-306.
55. qizi Fattullayeva, M. M. (2024). YOSH VA PSIXOLOGIK RIVOJLANISH: BOLALIKDAN KATTALIKKA QADAR. *Methods of applying innovative and digital technologies in the educational system*, 1(2), 295-300.
56. qizi Fattullayeva, M. M. (2024). PSIXOLOGIYANING UMUMIY TUSHUNCHASI VA ASOSIY SOHALARI. *Methods of applying innovative and digital technologies in the educational system*, 1(2), 289-294.
57. qizi Fattullayeva, M. M. (2024). INSONNING HISSIY TAJRIBALARI VA ULARNI BOSHQARISH. *Methods of applying innovative and digital technologies in the educational system*, 1(2), 307-312.
58. qizi Fattullayeva, M. M. (2024). INSON PSIXIKASINING RIVOJLANISH BOSQICHLARI. *Methods of applying innovative and digital technologies in the educational system*, 1(2), 313-318.
59. Fattullayeva, M. (2024). О ‘QUVCHILARNING SO ‘Z BIRIKMASI, GAP USTIDA ISHLASH KO ‘NIKMASINI O ‘STIRISH. *Medicine, pedagogy and technology: theory and practice*, 2(9), 534-542.
60. Kamilovna, R. N. (2021). Coaching approach at a mathematics lesson in grade 3 in the educational structure “equal partner”. *Asian Journal of Multidimensional Research (AJMR)*, 10(1), 228-234.
61. Rajabova, N., & Fayziyeva, D. (2021). FOLKLORISM IN THE WORKS OF DILSHOD RAJAB. In *АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ СОВРЕМЕННОЙ НАУКИ И ОБРАЗОВАНИЯ* (pp. 212-214).

Date: 11th January-2025

62. Rajabova, N. (2023). BO‘LAJAK BOSHLANG‘ICH SINFLAR O‘QITUVCHILARINING TADQIQOTCHILIK KO‘NIKMALARINI RIVOJLANTIRISH. ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (*buxdu. uz*), 27(27).

International Conferences
Open Access | Scientific Online | Conference Proceedings

